

Bölüm 12

ÖLÜM, ÖLÜ MUAYENESİ VE KİMLİKLENDİRME

Selçuk ÇETİN¹

Ölüm, tüm canlı organizmaların doğal yaşamsal evrelerinin sonunda karşılaşılabileceği biyolojik bir olaydır. Ölüm çoğunlukla dışarıdan ani ve hızlı gelişen bir olay gibi görünse de vücuttaki canlılık halinin yavaş yavaş ve aşamalar halinde kaybolması ile meydana gelen bir süreci içerir. 19. yüzyıla gelinceye kadar ölüm ile ilgili olarak bilimsel açıdan yeterli bir tanımlama ve sınıflama yapılmamıştır. Ölüm ile ilgili ilk bilimsel tanımlama Fransız bilim insanı ve adli tıp uzmanı olan François-Emmanuel Fodéré (1764-1835) tarafından yapılmış ve “somatik ölüm” (vücut ölümü) kavramını ortaya atmıştır. Somatik ölüm (fizyolojik ölüm) insan vücudunun temel yaşamsal fonksiyonları olan merkezi sinir sistemi, dolaşım sistemi ve solunum sistemi fonksiyonlarının geriye dönmeyecek şekilde son bulması ya da kaybı olarak tanımlanmaktadır.

Ölüm tanısının konulması yani kişinin ölüp ölmediğinin saptanması, öldü ise ölüm zamanının saptanması hem sosyokültürel hem de hukuki açıdan önem arz etmektedir. Kişinin hukuki varlığı canlı doğmasıyla başlar ve ölüm ile son bulur. Kişinin hukuki varlığının son bulması somatik ölüm gerçekleşir. Somatik ölüm gerçekleştikten sonra dokuların özelliklerine göre hücresel düzeyde yaşam devam eder. Hücreler öz enerji kaynaklarını tüketene kadar bu süreç bir süre daha devam etmektedir. Hücresel düzeyde görülen bu canlılık halinin yavaş yavaş ve aşamalar halinde kaybolması sonrasında ise hücresel ölüm meydana gelmektedir. Hukuki açıdan herhangi bir anlam taşımayan hücresel ölüm süreci tıbbi ve teknolojik gelişmelerle birlikte günümüzde önemli tıbbi uygulamalar arasında yer alan organ nakli konusunda değerlendirilmesi gereken önemli konulardan birisidir. Somatik ölüm gerçekleştikten sonra bile dolaşım ve solunum

¹ Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı

KAYNAKLAR

1. Kolusayın Ö, Koç S. “Ölüm”. “Adli Tıp I” içinde, (Editörler: Soysal. Z., Çakalır C), İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayınları, Rek. No: 4165, Fak. No: 224, İstanbul, 1999.
2. Koç S, Can M. “Ölüm kavramı ve ölü muayenesi”. Klinik Gelişim Adli Tıp Özel Sayısı, Cilt:22, 2009.
3. Di Maio DJ, Di Maio VJM. Forensic Pathology. CRC Press, Boca Raton - Ann Arbor - London - Tokyo, 1993.
4. Knight B. Simpson's Forensic Medicine, Tenth Edition., Hodder and Stoughton, , London, Melbourne, Auckland, 1991.
5. Knight B. Forensic Pathology, First Edition, Edward Arnold, London, Melbourne, Auckland, 1991.